

GAZETA LWOWSKA.

W Piątek

N^{ro}. 66.

8. Czerwca 1821

Wiadomości kraiove.

Ze Lwowa. — N. Pan najwyższą uchwałą Swoją z d. 9go Maia r. b. raczył rozkazać, aby Hrabinie Morskiej z domu Hrabiance Dzieduszyckiej; Hrabinie Komorowskiej, z domu Poletyłowniej; Hrabinie Skarbkowej, z domu Hrabiance Jabłonowskiej; i Urodzonej Barońi z domu Hrabiance Castiglioni, tudzież Obywatelowi Galicyjskiemu Janowi Hrabieciu Bąkowskiemu, którzy do przedstawienia sztuki dramatycznej przez towarzystwo dobroczynności Dam Galicyjskich daney w Marcu r. b. na dochód Instytutu Sióstr Miłosierdzia edukacyjnego we Lwowie, istotnie przyczynili się, za te dobroczynne i skuteczne usiłowania w tak szlachetnym celu przedsięwzięte, oświadczyć najwyższe zadówolenie.

Prezydium Rządu krajowego dopełniwszy tego najwyższego rozkazu w osobnych listach wydanych do pomienionych wyszczególniających się osób, mieni bydy miłym dla się obowiązkiem, to najłaskawsze uznanie ich wysokiej zasługi dla cierpiący ludzkości, ogłosić publicznie.

Z Wiednia d. 29. Maia. — Jego Cesarzka Mość najwyższą uchwałą Swoją datowaną w Laybachu z d. 3. Maia, raczył nadać najłaskawiej JX. Franciszkowi Thoma uwolnione miejsce Scholastyka przy Kościele Metropolitalnym Lwowskim.

Jego Cesarzowicowska Mość Arcy - Xiążę Ferdynand dowodzący Jenerał w Królestwie Węgierskiem wyjechał na d. 29. Maia z Budy przez Sárvár do Wiednia.

Wiadomości zagraniczne.

Ameryka Hiszpańska.

Okręt przybył na d. 1. Kwietnia do Havanany z Vera-Cruz przywiózł z Meksyku wiadomość o wybuchłej tamże rewolucyi, w skutek której złożony został tameczny Wice-Król

i utworzoną została nowa Junta; ta, wysłała do Hiszpanii Deputowanych, aby żądały od Stanów na Króla, Xięcia rodziny Królewskiej, który mieszkać ma w Meksyku oraz, by domagały się zupełnej niepodległości nowej Hiszpanii.

Wiadomości z Santa Fe de Bagota donoszą, że wiele obwodów Królestwa Quito, iako to: Cuenca, Ambato, Riombambo, Quarando, Tocungo i t. p. ogłosiło się za sprawą niepodległości. Podobnie zaszło w Maracayibo, gdzie władze Królewskie pomimo zawieszenia broni, wygnano i ogłoszono połączenie się z Kolumbią.

Kommandor Aury umarł w Baranquilla.

Portugalia Brazylii i Algarbi.

Z Liverpoolu z d. 14. Maia. — Dzisiaj zawiął tu okręt Arab z Rio-de-Janeiro, z kąd wypłynął na d. 21. Marca. Okręt ten przywiózł dykt z d. 7. Marca, ogłaszający, że Król postanowił powrócić do Portugalii zostawiając Następcę Tronu w Brazylii. Podróż Króla naznaczał na d. 12. Kwietnia, a liczbę osób, które mu towarzyszyć mają więcey iak na 150. Eskadra składać się ma z okrętu liniowego dwóch fregat i dwóch szalup.

Następcą Hrabiego Palmella w Ministerium jest Silvester Pinheiro Ferreira, ten sam, który był nauczycielem w wydziale filozoficznym w Koimbrze, później wstąpiwszy w zawód dyplomatyczny, Sekretarzem legacyi w Berlinie a nakoniec sprawującym interesa Króla Jmci najprawowierniejszego. Tam był on rzadkiew znajomości języka Niemieckiego i z właściwą sobie przenikliwością zgłębił literaturę Niemiecką. Przez wtargnienie nieprzyjaciela do jego oyczyzny oddalony z miejsca swojego, szukając sposobności dostania się do Brazylii przybył do Hamburga, gdzie mu prawy jego charakter, bogactwa, uprzejmość, połączone z rzadką bezinteresownością zjednały iak wszędzie poważenie i miłość. Za przybyciem swoim do Rio-de-Janeiro, trudnił się początkowo znowu obowiązkiem na-

uczyciela, wydane także przez niego przedwzrostne dzieło: *Prelecoens philosophicas*, pozostań- nie zaszczytną dla niego pamiątką. Wnet po- tem użyty był przez owczesnego Ministra spraw wewnętrznych w tajemnem poselstwie do Buenos-Ayres, a ponieważ niechęcił są tego po- diać, jako niezgodnego z jego moralnością po- padł na chwilę w niełaszkę; atoli po śmierci owego Ministra ocenił Król zasługi Pinheira i oprócz innych zaszczytów mianował go De- putowanym do Trybunału handlowego.

Hiszpania.

Dziennik rozpraw zawiera list pry- watny z Madrytu z d. 30. Kwietnia: »Poto- żenie nasze staie się z każdym dniem gorsze. Szlachta pogrążona iest z powodu przyięcia Ar- tykułu 2. prawa względem praw posiadaczów ziemi. Prawo to zniszczy niezawodnie wielu właścicieli gruntu. — Kapełan nadworny zo- stał na śmierć osądzony. Żdaie się, iż miano zamiar dozwolić mu uysć; atoli, gdy się do- wiedzieli o tem pilnujący go żołnierze oświad- czyli, iż go nie puszczaą chyba na rusztowanie. (O śmierci iego donieśliśmy w Numerze ga- zety 126/63. naszey). We wszystkich fabry- kach broni roboty idą z pospiechem. Oprócz tego kupić maiaą zagranicą (niewiadomo gdzie?) 60,000 broni. — Od czasu ogłoszenia wyroku przeciwko przestępcom i naruszającym Konstytu- cye, nikt nieopuszcza inaczey domu iak od głow do stóp uzbroiony. — Liberaliści nie taia już obawy, którą ich przeciwnicy na- pełniaia. Mało bardzo liczaą utalentowanych po- miedzy soba ludzi i sádza, że wszystkich do- kazali, gdy opanowali wszystkie urzędy i miey- sca. Tak nazwani Serwiliści zaś, wymieniaia najzdolniejszych ludzi pośród siebie, i szcze- gólniey najznakomitszych Duchownych i Szlach- ty, którzy wszystkiego używać będą do zni- szczenia systematu, którego wykonanie, osobi- wie od przyięcia ustawy względem posiadaczów dóbr zniszczyłoby ich do ostatka. — Kardynał Bourbon, Arcybiskup Toledski opuścił to miasto i uszedł do Madrytu z powodu moc- nych rozruchów, które tam zaszły. Obadwa stronnictwa stały już gotowe do boia, lecz w chwili, gdy się spotkać miały, udało się ieszcze tą razą woysku i gwardyi narodowej przywró- cić Lud do porządku. Batalion gwardyi i moc- ny oddział artyleryi wyruszyły z Madrytu do Toledo. — Kupa Merina codziennie się powiększa. Niedawno uderzyła ona na dywi- zya Marszałka polnego Juan Martin (*el Em- peccinado*) między Lerma i Cavarubias po- była ia i wzięta więcey iak 50 niewolnika. Uni-

versal, przyznaie te fakta, chańbiąc Merina i nazywaiąc go »Apostatą.« Wyraża on, ku- pa Merina zbiera się i rozprasza w iedney chwili, ponieważ trzyma z nią lud wieyski; iest to tak podobnie, iak niegdyś w Wande- i do owych kup zbroynych. Proboszcz parafii Santa Cruz de Campazo (w Prowincyi Alava) zbuntował wszystkich swoich parafian i wyruszył do Salvatierra. — W Galli- cyi porozrzucano mnóstwo odezwo przeciwwo- lucyynnych. Tymczasem duch konstytucyyny ma ieszcze przewagę w tey Prowincyi, gdzie wy- iawszy Santiago trzecia część ludności skła- daia duchowni i Mnichy. W całym kraiu przy- prowadzaia teraz do skutku prawo względem podeyrzanych i wszędzie więzia wiele osób.«

Komisyyia Skarbowa zdała na d. 24. z. m. sprawę z planu skarbowego przetożonego Stanom. Dzieli się ona na dwie części, iedna zawiera nakładanie podatków, druga zarząd. Pierwsza dzieli się znowu na stałe (z własno- ści nieruchomych) wynoszące 150,000,000 rea- lów (15 millionów Ren. w M. K.) i na niesta- łe (za wpisy, stępel, sól, tabakę, oliwę, ro- gathi, loteryia, podatki duchowne, poczty it. d.) wypadaiające na 541,600,000 realów (54,160,000 ZR. w M. K.) Cała ilość poboru podatków Hiszpanii wynosi według tego zdania sprawy 691,600,000 realów (69,160,000 ZR. w M. K.) Hrabia Torreno uczynił postrzeżenie, iż za do- kładne to zdanie sprawy dziękować należy szcze- gólniey talentom Don Joachima Uriarte. — D. 26. zaszły mocne i długie rozprawy wzglę- dem praw posiadaczów ziemi. Drugi waż- ny paragraf proiektu do prawa dotyczący się onych praw: Terazniejsi posiadacze tych praw obowiazani są wykazać pierwotny tytuł mocyą którego są w posiadaniu. Paragraf ten przy- ięto 85 głosami przeciwko 67.

Podług listu odebranego z Burgos otrzy- mał tameczny naczelnik polityczny na d. 5. Maia uprzednie doniesienie Jenerała Empeccinado o działaniu przeciwko Merinowi. Jenerał donosi z Puerto Duero, że d. 3. Maia mie- dzy Novreda i Cebrecos dognął kupy Me- rina, uderzył na nią i wziął w niewolę 40 lu- dzi, pomiędzy którymi iest dwóch duchownych, sierżant i pięciu grenadyierów prowincyonal- nych z Burgos; Merino sam uszedł z 19 iezdzcami, lecz niestanunie iest ścigany. List ten z Burgos dodae, iż potyczka ta musiała byđ żwawa, mówia że poległo 135 ludzi; ienców duchownych, Ugartego, prebendarza z Ler- ma i Franciszkana Rejen, wraz z innymi du- chownymi, którzy siedem śmiertelnych ran ode- brali przywięziono do Burgos. Empeccina-

do niemiał mieć więcej przy sobie iak 240 ludzi piechoty i 100 jazdy.

Ukończono inż sprawę instrukcyjną przeciwko wielkiej kupie złożoney z 500 ludzi, która się na d. 26. Kwietnia poddała na łaske pod Salvatierra; Prokurator jeneralny wskazał 23 na śmierć, pomiędzy którymi znajduje się Mnich Tabela i pięciu Proboszczów. Kapitan Sotomajor, który się wiele przyłożył do pokonania owej kupy, uderzył potem na kaptę Proboszcza Salazara, liczącą około 250 ludzi, pobit ją, i wziął trzech dowodców w niewolę; pomiędzy tymi jest Adwokat Luzuriaga, który nadał sobie tytuł Jeneralnego dowodcy z Alawy.

Hrabia Karthageny (Jenerał D. Pablo Morillo) mianowany jest Jeneralnym Kapitanem Nowey Kastylji (Stolicy Madrytu) w mieyscu złożonego Don Ramiro Villalba.

Wielka Brytania i Irlandya.

Izba Niższa trudniła się przez kilka dni rozpoznaniem skargi, wniesioney przez iednego z Członków tej Izby (P. Bennet) przeciwko wydawcy i autorowi wychodzącej gazety Niedzielney pod tytułem John Bull, z powodu w pomienionem piśmie umieszczoney potwarzy. Obadwa, wydawca P. Cooper, który wyznał, że jest autorem owego pisma potwarczego, i wydawca P. Weaver, skazani zostali na więzienie w Newgate do końca terażniejszego posiedzenia. — Sir Francis Burdett ukazał się po pierwszy raz w Izbie Niższej po wyjściu z więzienia i wstęp swoy oznaczył podaniem prosby nieiakiego Karola Mills przeciwko wyborowi Margrabiego Londondery na reprezentanta miasteczka Oxford, ponieważ proszący twierdzi, że zacy Margrabia obrany został przez wyraźne pośrednictwo Margrabiego Hertforda.

Sądzą, że Parlament nie będzie zamknięty przed początkiem miesiąca Lipca: Dzień Koronacyi zdaie się bydź przeznaczonym na d. 12. Lipca.

Z Londynu d. 15. Maia. — Zdaie się, iakoby Królowa chciała na nowo grać rolę. Nie tylko pewna jest, że przed kilku dniami, kazała zapytać się Lorda Liverpool, iakie damy będą iey usługiwały podczas nastąpić mającej Koronacyi i iakie suknie przy tej okoliczności nosić powinna, lecz pokazuje się znowu więcej publicznie. Wczoray była niespodziewanie w teatrze Drury Lane; pokazanie się iey dało powód do wielkiego hałasu; iedni sykali drudzy dawali oklaski; żądano z początku pieśni narodowey: *God save the King* (Boże za-

choway Króla), żądaniu temu nie chcieli początkowo uczynić zadosyć Aktorowie, i pierwszy akt sztuki: Doża Wenecki, zrobioney przez Lorda Byrona, uważać można była za pantominę, ponieważ przed krzykiem nie można było ani słowa rozumieć, aż na koniec wystąpił Dyrektor P. Elliston, i zapytał się skromnie widzów: czego żądają? na co wiele odezwało się głosów: »Królowa! Królowa!« — P. Elliston powtórzył: »Co rozumią przez Królowa?« odpowied: »żądamy, aby zaśpiewano pieśń: *God save the Queen!*« P. Elliston zapewnił, że ta pieśń narodowa spiewana będzie po ostatnim akcie, ponieważ trzeba dopiera posłać po śpiewaków. Zapewnienie to uspokoiło widzów, i grano dalej sztukę. Po ostatnim akcie wystąpili aktorowie, i śpiewali: »Boże zachoway Króla!« niektórzy z widzów łączyli swój z ich głosem. Królowa, w której łoży byli Lord Hood i P. Austin, wystąpiła kilka razy naprzód i skłoniła się Zgromadzeniowi; na początku drugiey sztuki: Krotofili, opuściła nieznacznie teatr; a toli przy wyjściu przyjęta była od mnóstwa Ludu, który iey powóz z okrzykami radości kawatek drogi odprowadził.

Wysłano do Portsmouth gońca Rządowego, aby odprowadził do Cuxhaven byłego kamerdynera Napoleona, Gentilini, i pokoiowę Jenerałowey Bertrand, Julię, którzy przybywszy z wyspy S. Heleny do Spithead, zostawali tam 3 tygodnie pod strażą na okręcie. Przy odejściu ostatnich wiadomości był Napoleon zdrow i trudnił się urządzeniem swojego nowego domu. Orkan poczynił wielkie szkody na wyspach S. Heleny i Wniebowstąpienia.

Francya.

Na posiedzeniu Izby Deputowanych z d. 9. z. m. P. Burienne, w imieniu Komisyyi Skarbowey składającej się po większej części z Członków prawey strony zdał sprawę względem budżetu wydatków za rok 1821. Kommissyia przekłada 16,000 franków oszczędności w Ministeryum Sprawiedliwości. Życzy ona także zmniejszenia Sądów. Ministerstwo Spraw Zewnętrznych potrzebuie 300,000 franków więcej iak w r. 1820, lecz powiększenie to usprawiedliwia Kommissyia. W Ministerstwie Spraw Wewnętrznych przekłada 54,000 franków oszczędności. Na to miast życzy, aby w zachodniej i południowey stronie Państwa utworzone były szkoły Weterynaryi w obu tych

miejscach po iedney. Co się dotycze publicznych instytucyj naukowych, Kommissyia zdumiewa się nad wielką liczbą wyższych publicznych instytucyj naukowych, przez bezpłatne nauki w nich pobierane kształcących mnóstwo ludzi, którzy domagają się urzędów, dla tego, że bezpłatnie byli wychowywani, a w razie onym odmówienia stają się buntowniczymi autorami. Podług przełożenia Kommissyji zezwolono ma być dla pierwszego instytutu naukowego mniej 50,000 franków; ponieważ instytut ten wspiera systemat niezgodny z naszymi urządzeniami. Kommissyia sądzi także, że powiększającym się wydatkom dla pięknych umiętności i pięknych sztuk należałoby położyć tamę. Co do Kościoła, sądzi Kommissyia, iż ieżeli nie będzie pomnożona liczba niższego Duchowieństwa, niebawem w całych obwodach nie będzie komu odprawić Mszy Świętey. — W Ministerstwie Woyny wnosi na 52,400 frank. oszczędności; powinna być zmniejszona także liczba wychowawców szkoły woyskowej w la Flèche, a natomiast żandarmeryia lepiej płacona. — Ministerstwo Marynarki wymaga w prawdzie 300,000 frank. więcej iak reku zeszłego; Kommissyia usprawiedliwia ten nadzwyczaj. — W Ministerstwie Skarbowym zayść mogą także nieznaczne oszczędności.

Pod napisem: »Rozmaitości polityczne« wyraża Monitor: »Gazeta poranna Angielska donosiła niedawno, że Mocarstwa Sprzymierzone miały żądać od Francyi wydania sobie twierdz Lille, Metz i Strasburga, aby wspierać mogły woysko Rossyyskie podczas przechodu. Niedorzeczną tę wiadomość, samą siebie zbijając zawierał ieden z listów Paryżskich, o którym inż po kilka kroć namięnilismy. Wszystkie wiadomości z Niemiec zgadzają się teraz na to, że woyska Rossyyskie, które na wiadomość o powstaniu woyskowem w Piemencie wyruszyły, odebrały przeciwne rozkazy i nie przejdą swoich granic. Żadna epoka historyi nie stawia przykładów, aby wielkie poruszenia woyskowe kierowane były z większą, iak teraz rozstrojnością i szlachetnością. Zaiste nie ma przykładu, aby 1 1/2 milliona woioowników używało swoiey broni tylko dla przywrócenia i utrzymania pokoju. Postawmy tylko na miejscu tego lub owego Monarchy, bardzo znanego człowieka, i zapytajmy się, coby czynił w terażniejszym położeniu niektórych części Enropy.«

Xiężna Berry miała zamiar w d. 14go Maia w towarzystwie dwóch Biskupów odpra-

wić pielgrzymkę do obrazu Matki Najświętszey w Liesse, niedaleko Lyonu.

Królestwo Sardyńskie.

Gazeta Piemońska zawiera następujący list Króla Sardyńskiego pisany z Reggio z d. 4. z. m. do Jenerała Porucznika Hrabia de la Tour: »Hrabio Sallier de la Tour! »Usługi WPana okazane niedawno dla Kraiu i »dowody wierności i przychylności ku Nam, tak »pomnożyły Nasze poważenie i zadowolenie »dla WPana, iż chcąc WPanu dać tego do- »wody po Naszém na Tron wstąpieniu, mianuje- »my WPana Kawalerem Naszego dostoy- »nego Ordera Annonciade. Z prawdzi- »wą rozkoszą udzielamy WPanu tey świetney »szodoby, odnawiając ją w iego rodzinie, któ- »rey uległość i wierność zawsze ku Naszemu »Domowi Królewskiemu niezachwiane były, tak; »iak niewątpiemy, iż w każdym zdarzeniu po- »ślegać będziemy na darach przyrodzenia i przy- »miotach chwalebnie go zalecających i czynnem »użyciu iego talentów na obronę Korony i do- »bra Naszey służby.«

»Prosiemy Boga, aby WPana raczył zachować.«

»Reggio d. 4. Maia 1821.«

»Karol Felix.«

Z rozkazu Jenerała, Wielkorządzczy Hrabia Thaaon de Revel ogłoszono w Genui ustawę mającą za cel przywrócenie karności woyskowej. Ustawa ta zawiera mniej więcej surowe kary, wymierzone przeciwko woyskowym, którzy się owych staną winnymi; i obejmie 30 artykułów, z których 29 brzmi w sposobie następującym: »Dla wykonania tego rozporządzenia i dokładnego zastosowania w niem oznaczonych kar, Gubernatorowie Dywizyi każdy w stolicy swoiey Dywizyi mianować będą Sąd woyskowy składający się ze 7 Członków łącząc w to Prezydenta, do czego wybrani będą mogli być Officerowie służby Królewskiej iakieykolwiek broni, czyli są pensyjonowanymi lub oddalonymi; żaden z takowych nie będzie mógł wymówić się od tego obowiązku. Wyroki tego woyskowego Sądu ogłoszone będą w sposobie zwyczajnym, a to po wysłuchaniu zdania sprawy Audytora woyskowego, wniosku Fiskusa i obrony oskarżonych; i wtedy za zezwoleniem Gubernatora Dywizyi będą spełniane.«